

heid, dat hun tranen geen zielsworsteling achter zich hadden, die voor God werd uitgestreden.

En ze hebben vroom gedaan en gezegd: kerk, belijdenis enz. zijn dood en er is geen levenswerk meer van te wachten zoolang de wereld staat; laat de doden hun doden begraven.

Maar die vrome taal was een vroom gebaar.

En die gebaren zijn evenzovele gevaren, zegt de heer Elffers terecht.

Alleen moest hij de toepassing maken bij het begin.

Hij gaat al vast de gebaren voor gevaren uitkrijten bij de menschen, die na zijn doodverklaring rapporteren over het leven.

Goed, zeggen wij, goed. Als de dokter van daar-even kan bewijzen, dat de tweede berichtgever (die het leven aankondigt) „doet alsof“, en dat hij gevaarlijke „gebaren“ maakt, hij doe het.

Maar als hij een fijn geweten heeft en als hij een worstelende christenziel heeft en als hij de navolging van Christus ook waarachtig meent met heel zijn ziel, dan moge hij zich eerst bezig houden met den eersten rapporteur (die den dood had geconstateerd) eer hij van den tweeden (die het leven had gezien in den doodgewaande) kwaad zegt.

Ja, de navolging van Christus.

Want juist omdat Hij het was, die zeide, dat de doden hun doden begraven moesten, daarom moet ieder toezien, eer hij gaat begraven, wat niet dood is. Dit is hooge ernst. Want tot den man, dien Jezus de begrafenis van den doode ontzeide (al wilde zijn plicht niet op eigen autoriteit dat alleen maar aan de minderwaardigen in de familie overlaten, zooals tegenwoordig velen doen, die reeds bij voorbaat zich met die antieke begrafenisgasten van het oude niet afgeven willen), tot dien man, zeg ik, sprak Jezus: doch gij, ga heen en verkondig het koninkrijk Gods. Toen moest hij leeren leven uit de wet van het koninkrijk Gods, dat het nieuwe opbouwt in aansluiting aan het historisch gegeven. Toen heeft hij moeten leeren schrijven boven elk dag van zijn zak-agendum (het anachronisme zij vergeven): beginnende van Jeruzalem, beginnende van Jeruzalem. Toen moest hij Jezus volgen, die de synagoge, die verdorde, leeggeblode, op sterven na doode synagoge indiep en in den tempel, den geestelijk doden tempel dagelijks ZAT en leerde, om aan alle reformatoren, die de bestaande synagoge en den gegeven tempel voorbijloopen, terwijl nog niet alle gerechtigheid HUNTERZIJDS aan die beide volbracht is, toe te roepen, dat zij zich te hoog achten voor wat Hij dienende zich heeft opgelegd als goddelijke roeping. Toen heeft hij moeten wachten op den Pinkstergeest, die kwam tot een kring in de opperzaal, en die ook toen nog „began van Jeruzalem“.

Toen heeft die man moeten zien, dat de „medicijnmeester“ Christus niet doodverklaart en niet op den akker der doden werpt, wat nog mogelijkheid heeft van leven.

Ik kan 'niet helpen, dat ik aan al die dingen met groote bitterheid denk, wanneer ik gedachten hoor uitspreken als nu de heer Elffers in de krant zet.

De heer Elffers spreekt o.m. over het sociale vraagstuk, en over de vredesgedachte en hij zal over zoo veel andere vragen kunnen handelen.

Hij meent, dat de gereformeerde kerken voor al die vraagstukken doof zijn en dat zij het wel zullen blijven ook. Hij zegt b.v.:

Een gevaar is het, wanneer het hopen wordt levendig gehouden op onwerkelijke grond. Het is niet waar, dat er eenige kans zou zijn dat „de vrome leus onzer vaderen“: Ecclesia Reformata semper reformanda est („Een Kerk die gereformeerd is, moet doorgaan met reformeeren“) ooit werkelijkheid worden zou.

En tegelijkertijd roept hij de jongeren op tot den uittocht. Het is, zooals men ziet, een meer fatsoenlijke editie van de circulaire, die „De Dageraad“ uitzendt om tegen de kerk en vóór haar verlaten te werken. Men hoort den dokter het sterfhuis verlaten, niet zonder de meer en meer gebruikelijke traan:

En daarom moet — ook al kost het zelfoverwinning, want men verguis niet gemakkelijk waarop men zooveel hoop had — een waarschuwing worden aangeplakt. Een waarschuwing aan de jongeren, die het ook weer probeeren gaan!

Het Leven is kort. Als het met de Kerk niet gaat dan zullen we het zonder de Kerk probeeren moeten. Het wachten op wat komen kan, kan worden tot ondergang van eigen leven. Men gaat onder in negatie en verzuimt de tijd waarin mee gearbeid kan worden.

Met een angstig heen en weder schommelen, tusschen verlangen en hoop op vervulling, komt menach noch wereld verder. Omdertwille van eigen Leven moeten wij gaan recht naar het doel, ook al moeten wij rechts en links achterlaten de velen waarmee wij te zamen hoopten op te trekken.

Niet al te lang stil gestaan bij een kerk, die niet wil. Daar is groeiende buiten de kerk een Gods-dienstig Leven, dat komende tijden meer beïnvloeden zal dan het kerkelijk leven dezer dagen wil of vermag, ook al komen van uit dat kerkelijk leven ons een enkele maal woorden en daden tegemoet die den schijn van het anders willen met zich dragen. Het verlangen naar een gemeenschappelijk godsdienstig leven mag ons niet samenhouden daar waar wij ons, omdertwille onzer overtuiging, niet één kunnen weten.

Ik aarzel niet, deze houding te veroordeelen, om haar onchristelijkheid. Menschen die zoo roepen, hebben het honderd uit geklaagd, dat er zooveel van die oude dominees waren, die maar geen leven konden brengen in hun preek en die maar geen leven konden halen uit de belijdenis en die maar geen leven konden toonen in het dogma. Toen gingen zij er van door. Om twee dingen te bewijzen.

Allereerst bewezen ze daarmee, dat ze geen zier knapper zijn dan die dominees; want zij zelf kunnen ook geen leven halen uit dogma en confessie. Zij zelf zien ook geen kans, de vraagstukken van dezen tijd (die evenwel grootendeels in de kerk al lang aan de orde gesteld zijn) te behandelen en te beantwoorden met een richting-gevende conclusie in organisch verband en in eerlijke uitwerking van het in 'de confessie ge-gene. Zij zijn op dat punt zoo door en door machteloos, dat ze verstomd staan als een goed gereformeerde verklaart, dat hij ook op die vragen antwoord geven kan of hoopt te kunnen door een op de basis van het oude voortwerkende uitlegging en nadere uitwerking in het nieuwe. En dan komt de dokter weer op de proppen, de dokter van daar straks: die verwondering leidt niet tot zelfherziening maar tot een hooghartige, hieldeloze, farizeesch klinkende betuiging, dat die gereformeerden maar „doen alsof“.

En in de tweede plaats bewijzen zulke menschen, dat ze niet al hun geprevel over die oude, dorre, uitgeleefde dominees, toch maar leelijk onder hun macht stonden. Zij zijn om hunnen wil een kerk uitge-loopen, die aan de verbinding van nieuwe inzichten met oude decreten toch wel begonnen is. Te laat? Goed... maar dan toch in ieder geval nog eerder dan de wegloopers, die er heelemaal geen kans toe-zagen en toen maar weggingen. Ze hebben de kerk opgehangen aan een paar dominees, en dat is de puur-ste geestelijke slavernij. Ze konden zelf niets beters geven en daarom gingen ze smalend heen.

En het resultaat?

Ze weten niet, wat de gereformeerden doen; ze loopen padoes heen over de geschriften van die gereformeerden, die trouw aan de confessie binden aan de positieve beantwoording van de vragen des tijds.

Het resultaat?

Ze komen om in hun regstement: dat ze zelf ook al niet konden oplossen de raadselen, die hun gesmade voorgangers niet onder de knie hadden, en dat ze in hun hieldeloosheid dat ook niet wilden, dat alles bedekken ze onder het vrome gebaar van: dat ze zoo graag zonden willen, maar het kan niet. Hun kritiek op de kerk is een ontvluchten van de aanklacht van Romeinen 2:1-3.

Het resultaat?

Ze bouwen een huisje, een huize, waarvoor de steenen en pluggen van alle kanten aangedragen worden, maar ze hebben geen bestek en geen fundament en ze bouwen zonder achter de edicten der niet-synodale waarheid-makkers te zoeken naar den achtergrond der dieperliggende beginselen. Laat het waar zijn, dat misschien hun oude dominee, die niet naar hun zin preeske, zijn kort begrip en catechismusvraag losmaakte van de geestelijke worsteling, die er achter ligt... zij doen straks precies hetzelfde. Het verschil is slechts, dat hun dominee synodale, en dat zij persé anti-synodale edicten slikken. En ook, dat hun dominee door zijn synode en zijn belijdende kerk bewaard werd voor edicten, die uit tegenstrijdige leeringen opkwamen, terwijl zij geboden leerden uit den mond van elkaar verterende wetgevers.

Het resultaat?

Men zou het willen zeggen in de taal van Nietzsche, dien ik voor het gemak maar in nederlandsche over-zetting geef:

„Uit verven schijnt zij gebakken en uit geplakte papertjes.“

Alle tijden en volken kijken bont uit uwe sluiers; alle zeden en gelooven spreken bont uit uwe gebaren. Wie van u sluiers en mantels en verven en gebaren afrok: juist genoeg zou hij overhouden, om de vogels daarmee te verschrikken.

Waarijk, ik zelf ben de verschrikte vogel, die u eenmaal maakt zag en zonder verf; en ik vloog weg, toen het geraamte mij liefde toewentte.“

K. S.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

De Troonrede.

De Troonrede is voor politieke journalisten elk jaar weer een begeerlijk kluijfe en wanneer zij aan het begin van een nieuwe periode wordt uitgesproken, verhoogt dit haar begeerlijkheid.

Ieder beentje, iedere spiervezel van de kluij wordt met meer of minder geweld losgetrokken en naar den politieken smaak gekeurd.

De een likkebaart, de ander gromt, alsof hij zeggen wil, niets voor mij.

Of om deze hondsche beeldspraak te laten varen: ieder beziet de Troonrede bijna met een bril, waarvan de kleur sterk afsteekt bij eigen politieke kleur.

De bloedroode kommunisten en de vuurroode socialistten zetten beiden een zwarten bril op. Van de heele Troonrede deugt bij hen niets. 't Is voor hen alles even grauw. 't Opent geen verschiets.

De rose neven kiezen een glas van diep-blauw. Al zou iets door de zon met goud zijn overgoten, dan zien ze het hoogstens nog als indigo.

Een Troonrede stelt licht teleur.

Omdat men verwacht, dat zij geven zal, wat zij niet geven moet.

Men verlangt en verleert maar niet te verlangen, dat zij tot in onderdeelen toe de voornemens van het Kabinet zal onthullen.

Daarom keert elk jaar en ook nu weer het stereotype oordeel terug: vaag, weinig zeggend, onbetekenend.

Doch een Troonrede beantwoordt dan aan haar doel, wanneer zij den koers aanduidt, waarin het schepke van Staat zal worden gestuurd.

En deze lof mag aan de Troonrede niet onthouden, dat zij niet onduidelijk koers geeft.

Wij zouden dien koers willen karakteriseeren als christelijk sociaal.

Het adjectief verslindt hierbij niet het substantief noch omgekeerd.

De handhaving van de christelijke beginselen in ons volksleven stelt het nieuwe Kabinet zich tot taak.

Maar dan ook wil het speciaal nastreven, wat het christelijk beginsel eischt voor het sociale leven. Dat maakt de Troonrede voor ons tot een aantrekkelijk stuk.

Overigens verraadt zij op menige plaats den geest van Colijn.

Er wordt eigenlijk weinig in beloofd.

Ook is er voor een voldoende hoeveelheid sombere wolkjes gezorgd.

Minister Colijn heeft meer dan eens getoond, dat hij gaarne in mineur begint.

Onwillekeurig schept hij zich daardoor kansen om mee te vallen.

Met te meer vertrouwen kan daarom een kritiek worden toegeroepen, wacht op zijn daden.

Natuurlijk vonden ook wij eenige dingen in deze Troonrede niet.

Maar daar is het een Troonrede voor.

God stelle het nieuwe Kabinet tot een zegen voor ons volk.

HEPP.

Verkeerde verhouding.

In ons vertegenwoordigend stelsel doen zich enkele verschijnselen voor, die er niet op berekend schijnen te zijn, de zuiverheid onzer politieke zeden te verhoogen.

Een dier verschijnselen is ongetwijfeld het ruime pensioen, dat aan de waarneming van een vertegenwoordigende of regeerende functie is verbonden.

Zoo stond eenigen tijd geleden een bericht in sommige bladen, meldende dat het college van B. en W. van een onzer groote steden heeft voorgesteld, om een afgetreden wethouder, die circa 6 jaar die functie heeft vervuld, een pensioen te verleen van omstreeks f3700 per jaar.

Gekapitaliseerd tegen 5 pCt. maakt dit een som van plus minus f75.000.

Hierbij moet in aanmerking genomen worden, dat de wethouders salarissen in onze groote steden op zichzelf ook al niet mager zijn. Stel, dat het in dit geval eens f7000 was, dan zou in totaal in zes jaar verdiend zijn f42.000 salaris en f75.000 pensioen: is f117.000. Dit is zeer zeker een goede belooning.

Nu kunnen we een zeer groote waardeering hebben voor wat onze wethouders kunnen doen en toch van meening zijn, dat de financiële zijde der zaak geregeld is op een wijze, die weinig bevorderlijk is aan het algemeen belang.

Het wethouderschap in onze groote steden en ook in sommige kleinere wordt op deze wijze een zeer lucratieve en begeerde betrekking. Hierdoor is het verklaarbaar, dat er indertijd in een onzer groote steden ernstig over gedacht werd om nog een extra wethouderszetel te creëren voor een bepaald persoon, die bij de verdeling van den buit tekort was gekomen.

Gelukkig heeft men dit plan om financiële redenen laten varen; maar dat het in ernst besproken kan worden, is toch tekenend.

De ruime belooning doet het gevaar ontstaan, dat partijen, die geen geschikt persoon bezitten, toch een zetel zullen opeischen en dat bij de samenstelling van het college van B. en W. het andere factoren dan het belang der gemeente den doorslag geven.

Ook kan, zooals bij bovengenoemd voorbeeld moeilijk meer van een billijke belooning gesproken worden.

Het vele werk, dat sommige wethouders van groote steden met prijzenswaardigen ijver boven hun wethouderlijke taak weten te vervullen, doet zelfs het vermoeden rijzen, dat het slechts een neven-betrekking is, die zij vervullen.

Tegenover deze onvolledige positie steekt de meer dan volledige belooning scherp af.

Bij de behandeling der militaire pensioenwet werd het volgende voorbeeld gegeven:

Een officier met 27 dienstjaren, waarbij 7 Indische jaren, kreeg een pensioen van f2376. Voor de 7 Indische jaren kwam daar f525 bij. Dit gehele pensioen van f1901, wordt ingehouden nadat hij na speciale studie erin geslaagd is een goede betrekking in openbaren dienst te verkrijgen. Was hij voor 1 Jan. 1918 gepensionneerd, dan zou hij f2500 pensioen hebben gehad, dat hij houden mocht, terwijl hij bij pensionneering tusschen 1 Jan. 1918 en 1 Juli 1922 zijn volle pensioen van f2900 zou hebben mogen behouden. Nu wordt hem dat geheel ontnomen.

Voor zes jaar wethouder zijn ontvangt men dus bijna tweemaal zooveel pensioen als voor 27 dienstjaren als officier, terwijl dit laatste nog wordt ingehouden als de rechthebbende er in slaagt een nieuwen werkkring te vinden.

Deze voorbeelden maken het duidelijk, dat het „gaan in de politiek“ goede perspectieven opent. Voor onze bureau's van beroepskeuze is dit iets om aan te denken. Speciale opleiding is overbodig.

E. VISSER.

Na ik me
ik het in mij
hervatting van
boven den br
van de schrij
zijn de vrag
en geeft me
van haar brie
beantwoording
waaraan ik ha
overigen vrag
doen, dat he
niet van bete
slechts twee
komen.
De eerste
me stelt, ra
niet, hoe de
geesten twijf
voor feiten p
klaren zijn, e
het oproepen
uitgaat van
vraagt, wat
Bij de beant
gen met een
brief der vra
ik aannemen
gesprekken d
voerde, moet
verstand. Dat
haar zeve. V
enkel Christe
Schrift er al
onze briefsch
niet de groote
7 voorbijgaan
bij het Schrift
er geen hebb
en ze slaat a
een heele ree
Het bestaan
vast. Maar r
gebruik van
duidend bij t
doch in die
een betrekkel
meeste schri
engelen, ha
monen).
In het alge
geen lichaam
bestaan, of
natuur behoo
bij hen behel
la 't laatste
ken we dan
dan de herin
gelegd werden
van ze nu
Niemand, c
denken het b
storvenen te
zijn dan een
Doch dat is
bij vele Chris
Zij denkt,
vraag, bij „ge
nog altoos in
tot het aards
ben op het d
gebeuren, en
het is daárov
klarheid we
Nu, laat me
een voortbest
meer, niets v
stelling is die
laatsten tijd
kerstende w
solen, e. d.
Gods Woord
geest des me
die hem geg
aanslands na
of rampzalig
Dat ze me
en het bezw
tegen. Evenm
op vogelgesch
mogen van
beurtenissen
hierin hun g
tot het acht
toevlucht ne
aan het sche
door leugena
trekken van
Wel heeft
Schrift verha
en van het v
der verheerlij
altoos versch
in werkelijkh
z.g.n. verscl
begoocheling
verschijnen v
in het minst
toe te dicht
altoos rondz
doen met een
zwering der
beschikte, on
een machtsd
van Mozes.
'k Hoop, d
zal, en dat h
belang van